

We waren allemaal de kluts kwijt

Tekst: Miloe van Beek ~ Foto's: Suzanne Blanchard

Een mokerslag, zo voelde het toen twee collega's van het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein kort na elkaar de diagnose borstkanker kregen. "Als iemand en collega en patiënt is, vervagen de grenzen."

Een zonnige donderdagavond, een landelijk gelegen restaurant in het midden van het land. Zeven collega's heffen het glas op hun collega Christel Lancee (54) die vier jaar geleden te horen kreeg dat er een agressieve, kwaadaardige tumor in haar borst zat. Christel ziet in haar werk veel vrouwen met borstkanker, net als de vrouwen met wie ze op het terras zit. De meesten van hen zijn al tien jaar collega's op de dagbehandeling oncologie van het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein, waar ze onder andere vrouwen die een chemokuur ondergaan, behandelen en begeleiden.

1 op de 8

Christel was niet de eerste van de afdeling die borstkanker kreeg, een jaar eerder was de ziekte ook al vastgesteld bij een andere collega. Hierdoor was de impact op de rest van het team extra groot. 'Nadat de eerste collega de diagnose had gekregen, zeiden we voor de grap wel eens: er werken op deze afdeling tien vrouwen, volgens het landelijk gemiddelde van 1 op de 8 moet nog iemand borstkanker krijgen,' zegt Casilda Verhoef. Toen dat daadwerkelijk gebeurde, schrokken ze heel erg. Het bericht over Christel verspreidde zich als een lopend vuurtje over de afdeling en voelde voor iedereen als een mokerslag. Casilda: 'We werden er allemaal persoonlijk door geraakt en waren behoorlijk wankel en de kluts kwijt.' Ze spraken er onderling veel over. Trees van Jaarsveld: 'We werken in een klein team met een zware patiëntengroep, als dan twee collega's in korte tijd ziek worden is dat heel heftig. Het zorgde voor veel emotie in het team.'

Niet het zorgelijke type

Christel was aan het werk toen ze het telefoontje van de radioloog kreeg: de uitslag van de mammografie was 'foute boel' zei hij. 'Omdat ik werk met borstkankerpatiënten vroeg ik meteen hoe verdacht het precies was. "Heel verdacht", antwoordde hij.' Ondanks dit verontwaardigende bericht besloot Christel die middag gewoon door te werken. "Wat had het voor zin om thuis te gaan zitten? Net na het telefoontje kreeg een patiënt een allergische reactie op de chemo, daar ben ik vervolgens

drie uur druk mee geweest.' Het is tekenend voor de nuchtere houding van Christel, zeggen haar collega's. 'Wij kennen haar niet anders', zegt Ellen Mol, 'al had ik niet verwacht dat ze tijdens haar ziekte ook zo zichzelf zou blijven.' Ook toen bleek dat Christel naast een operatie, ook bestraling, anti-hormonale therapie, immunotherapie en een lange chemokuur moest ondergaan bleef ze nuchter. 'Niet leuk, maar ik had geen keus.' Dat ze door haar werk precies wist wat haar te wachten stond, maakte haar niet uit. 'Ik vond het juist prettig dat ik wist wat er mis kon gaan en welke bijwerkingen er konden optreden. En ik dacht: gaat er iets mis, dan zie ik dat op dat moment wel.' Trees kan zich Christel geen moment onttredden of verslagen herinneren. 'Dat was ik ook echt niet', zegt Christel terugkijkend. 'Tuurlijk heb ik mijn rotmomenten gehad en het overkomt me nog wel eens dat ik moet huilen, maar ik ben niet het zorgelijke type dat gaat zitten wachten tot het mis gaat.'

Mand met cadeaus

Het meest is Christel van slag geweest door 'gedoe' op de afdeling waardoor ze haar chemokuur op een andere locatie moest ondergaan. Door een fusie met een andere afdeling en een collega die net klaar was met de chemo, besloot het management dat het te zwaar was voor het team om Christel ook te behandelen. 'Ik wil er niet veel over zeggen omdat het tegen mijn zin is

'We zeiden wel eens: er werken hier tien vrouwen, volgens het landelijke gemiddelde van 1 op de 8 moet er nog iemand borstkanker krijgen'

xxxx xxxxxx

>>

Suzanne Blanchard 2013

‘Onze afdeling is een warm nest, we wilden er voor Christel zijn’

xxxx xxxxxx

groep en hebben aan een blik genoeg om te weten hoe het met iemand gaat’, zegt Trees. Helaas moest Christel, omdat ze zoveel last had van de anti-hormonale therapie, na een tijdje toch een stap terug doen. ‘Heftig om te zien hoe Christel met een rood hoofd over de afdeling liep, alsmat wapperend met een blaadje’, zegt Ellen. Na overleg met de arts stopte Christel voortijdig met de kuur. Ze kon niks meer door de opvliegers, had pijn in haar gewrichten en spieren, was heel moe maar kon ’s nachts niet slapen. Sinds ze is gestopt gaat het stukken beter, al wil haar hoofd meer dan haar lijf aankan. ‘Mijn energie is eerder op en dat vind ik jammer. Ik besef langzamerhand dat het niet meer wordt zoals vroeger.’ Het contact met andere borstkankerpatiënten is voor haar niet moeilijker nu ze de ziekte zelf ook heeft gehad. ‘Het raakt nooit mijn eigen emotie, wel voel ik mensen beter aan. En ik vraag meer door. Bij vrouwen die weigeren de coldcap tegen haaruitval te gebruiken bijvoorbeeld. Meestal zitten ze vol vooroordelen. Daar ga ik nu over in gesprek, hiervoor liet ik dat meer gaan.’ Ze vertelt patiënten nooit dat ze zelf ook borstkanker heeft gehad, al herkende een keer iemand het tatoeagepuntje op haar borst: een overblijfsel van de bestraling. Op de eerste dag dat ze weer als verpleegkundige werkte, was een patiënte vreselijk bang voor de chemo. ‘Een collega vroeg me of ik wilde vertellen hoe ik de chemo had ervaren. Geen probleem vond ik.’

Vijftig

Bang dat ze zelf ook borstkanker krijgen, zijn de verpleegkundigen niet echt. ‘Al vraag ik me wel eens af wie de volgende is, we zijn tenslotte allemaal vrouwen van rond de vijftig jaar’, zegt Jantien Broekman. ●

Tips van Christel

- Negeer goedbedoelde adviezen van andere mensen, kijk vooral waar je zelf behoefte aan hebt.
- Probeer zelf de regie te houden, zo kan je alles beter overzien en dat geeft meer rust. Bedenk zo veel mogelijk wat jij zelf graag wilt, binnen de mogelijkheden natuurlijk.
- Tijdens het behandeltraject helpt het om de verschillende behandelingen stap voor stap te bezien en af te ronden met een beloning voor jezelf: iets leuks doen met een dierbare bijvoorbeeld. Zo wordt steeds een stuk afgesloten en voorkom je dat het een chaos wordt in je hoofd.
- Probeer contact met je werk te houden.

besloten, maar ik was liever op mijn eigen afdeling behandeld’, zegt Christel. Haar collega’s hadden er voor de beslissing vaak over gesproken: konden zij dat wel aan, nog een collega chemo geven? Ellen Mol: ‘We hadden het zeker gedaan als het had gemogen. Onze afdeling is een warm nest, we wilden er voor Christel zijn.’ Jet Houdijk had soms wel haar twijfels: ‘Als iemand en collega en patiënt is, dan vervagen de grenzen. Je bent dan erg persoonlijk betrokken bij een patiënt. Dat vond ik bij mijn andere collega, die wel bij ons op de afdeling chemo heeft gekregen, soms best ingewikkeld.’ Ook al werd Christel ergens anders behandeld, haar collega’s bleven erg betrokken. Voor de eerste chemokuur stond er een bos bloemen bij haar thuis, ze organiseerden eens in de drie maanden een lunch, stuurden haar een grote mand met cadeaus en kaarten en kwamen regelmatig op bezoek. De aandacht deed Christel goed. ‘Ik heb dat erg gewaardeerd, normaal ben je een groot deel van de week op je werk, het is fijn om contact te houden als je daar niet kan zijn.’

Stuiterend door het ziekenhuis

Een jaar na de diagnose ging Christel weer aan het werk. Bewonderenswaardig, vonden haar collega’s die haar goed in de gaten hielden. ‘We zijn een empathische

Ik ga straks gewoon weer een marathon lopen

Voordat hij borstkanker kreeg, was Alan Herbert een getrainde atleet die zijn conditie op peil hield met fietsen, zeilen en hardlopen. Een operatie, bestralingen en een chemokuur hebben dit duurvermogen volledig gesloopt. Inmiddels werkt Alan er in het revalidatieprogramma Herstel en Balans keihard aan weer de oude te worden: ‘Ik ga straks gewoon weer een marathon lopen hoor!’

Tekst: Paul Peijnenburg ~ Foto: Eline Hensen

Er is weinig dat niet bijzonder is aan Alan. Zo bevoer hij de zeeën als hospik op een atoomonderzeeër, liep hij diverse marathons, lokte de liefde hem als geboren Londenaar naar een piepklein Fries gehucht, en kreeg hij als man borstkanker. En er is nog iets wat hem onderscheidt; zijn vechtlust. Hiermee overwon hij de talloze behandelingen en, naar het zich laat aanzien, zijn ziekte: ‘Met name de chemokuur was loodzwaar. Liep ik vroeger fluitend die 42 kilometer en 195 meter, tijdens de chemo hing mijn tong na dertig meter op mijn schoenen. Daar kun je om huilen of lachen. Ik koos voor het laatste. Dat werd mijn redding.’

Alert

Dat Alan zijn verhaal kan vertellen, dankt hij daarnaast ook aan zijn huisarts: ‘Toen ik me bij haar meldde met een hard knobbeltje boven mijn linkertepel, verwees ze mij meteen door. Niet dat ze meteen aan kanker dacht, maar ze vertrouwde het gewoon niet. Veel

huisartsen zijn minder alert. Borstkanker bij mannen is immers ongewoon. Dit leidt ertoe dat ze er vaak te laat bij zijn.’

Alan kan zich voorstellen dat het voor vrouwen met borstkanker vooral psychologisch moeilijk is de ziekte te accepteren, voor hem als man was bovenal de fysieke aftakeling ontlustrend: ‘Dat heeft natuurlijk met machismo te maken. De ingreep en daaropvolgende behandelingen beroven je letterlijk van je krachten. Van wat mij voor een belangrijk deel definieert als man. Mij maakt het bijvoorbeeld niets uit als mensen in het zwembad naar het amputatielitteken op mijn borstkas kijken. Voor mij is het verlies van een borst namelijk niet zo belangrijk als voor een vrouw. En ijdel ben ik al helemaal niet. Maar het vrat soms wel aan me dat ik lichamelijk een wrak was.’

Doel

Als gezegd werkt Alan in Herstel en Balans hard aan zijn herstel. Doel is om eind dit jaar

de Marathon van Terschelling te lopen; een van de allerswaarste. ‘Samen met de artsen en fysiotherapeuten heb ik daarover gepraat. Volgens hen is het haalbaar.’ In Herstel en Balans draaien behalve Alan enkel vrouwen mee: ‘Waren de vrouwen aanvankelijk schuchter om in mijn aanwezigheid te praten over hun ziekte, nu praten ze ook mij de oren van het hoofd. Er komt in die club zoveel leven terug. We helpen elkaar waar we kunnen.’ ●

Voor meer informatie

- www.borstkanker.nl/mannen_en_borstkanker
 - www.herstelenbalans.nl
 - Polikliniek Mannen met Borstkanker, UMC Utrecht, T 088 – 75 569 01
- of mail je vraag of reactie naar mannen@borstkankervereniging.nl